

A kelet-közép-európai regionális központok a városi rangsorok és indexek fókuszában

Kézai Petra Kinga

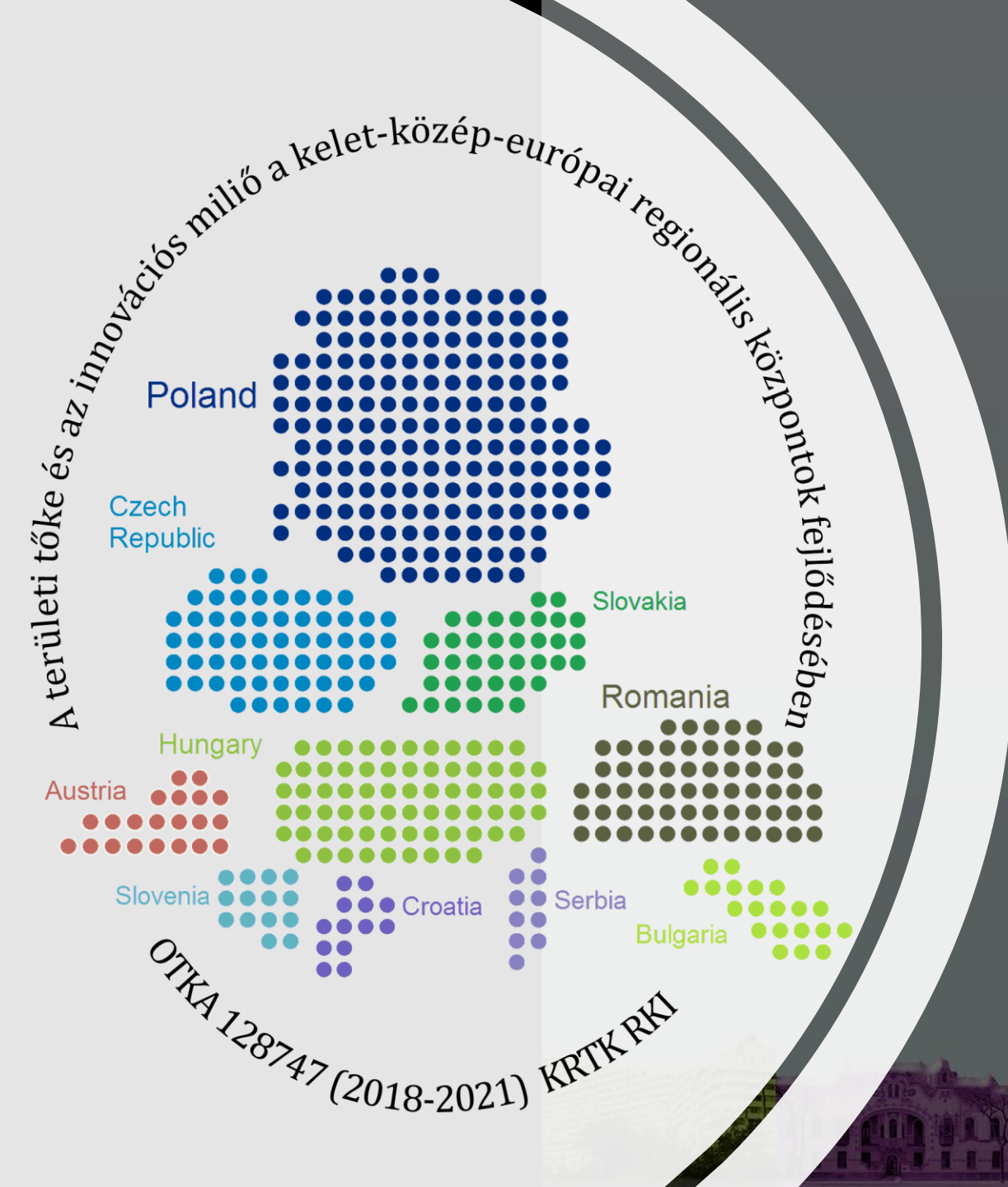
tudományos segédmunkatárs KRTK RKI NYUTO

Kezai.petra.kinga@sze.hu

A MAGYAR REGIONÁLIS TUDOMÁNYI TÁRSASÁG
XIX. VÁNDORGYŰLÉSE

A területi egyenlőtlenségek új formái és az
átalakuló területpolitika

Budapest, 2021. november 4–5.

Tartalom

1. Témaválasztás
2. Módszertan és minta
3. Eredmények
4. Következtetés
5. Összegzés

Kutatási kérdés

- Mely kelet-közép-európai városokat vizsgálják a különböző városrangsorok és indexek, tehát kutatott területnek tekinthetőek-e ezen városok vagy továbbra is kevésbé feltárt terület?

Módszertan és minta

- Eurostat Urban Audit adatbázis alapján 94 db regionális központ Kelet-Közép-Európában (100 ezer és 1 millió fő lakosság)
- Indexek és rangsorok kiválasztása a (Web of Science, Science direct, Google Scholar) tudományos keresőkben a „city ranking, city index, Europe, Central-Eastern-Europe, medium-sized cities” kulcsszavak alapján összegyűjtésre

Ország	Város
Ausztria	Graz, Linz, Salzburg, Innsbruck, Klagenfurt
Bulgária	Plovdiv, Varna, Burgas, Pleven, Ruse, Stara Zagora
Csehország	Brno, Ostrava, Plzen, Olomouc, Liberec
Horvátország	Rijeka, Split, Osijek
Lengyelország	Lódz, Kraków, Wrocław, Poznań, Gdańsk, Szczecin, Bydgoszcz, Lublin, Katowice, Białystok, Kielce, Toruń, Olsztyn, Rzeszów, Opole, Gorzów Wielkopolski, Zielona Góra, Częstochowa, Radom, Płock, Kalisz, Koszalin, Gdynia, Sosnowiec, Gliwice, Zabrze, Bytom, Bielsko-Biala, Ruda Śląska, Rybnik, Tychy, Wałbrzych, Elbląg, Wrocław, Tarnów, Chorzów, Legnica, Dąbrowa Górnicza
Magyarország	Miskolc, Nyíregyháza, Pécs, Debrecen, Szeged, Győr, Kecskemét, Székesfehérvár
Románia	Cluj-Napoca, Timisoara, Craiova, Braila, Oradea, Bacau, Arad, Sibiu, Târgu Mures, Constanta, Iasi, Galati, Brasov, Ploiesti, Pitesti, Baia Mare, Buzau, Satu Mare, Botosani, Piatra Neamt, Suceava, Ramnicu Valcea, Drobeta-Turnu-Severin
Szerbia	Subotica, Novi Sad, Nis, Kragujevac
Szlovákia	Kosice
Szlovénia	Maribor

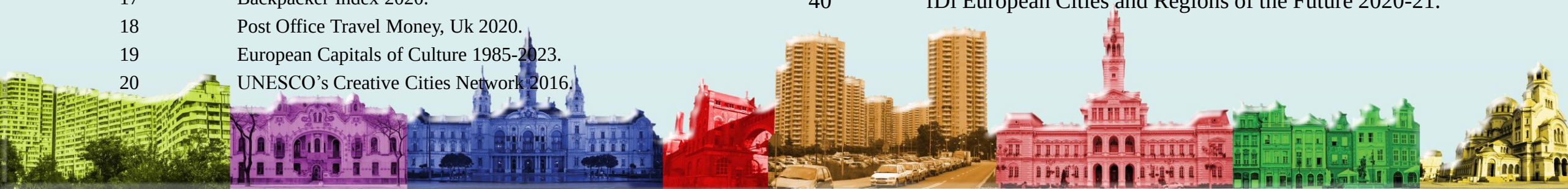

Módszertan és minta

A kutatásba bevont városi indexek és rangsorok:

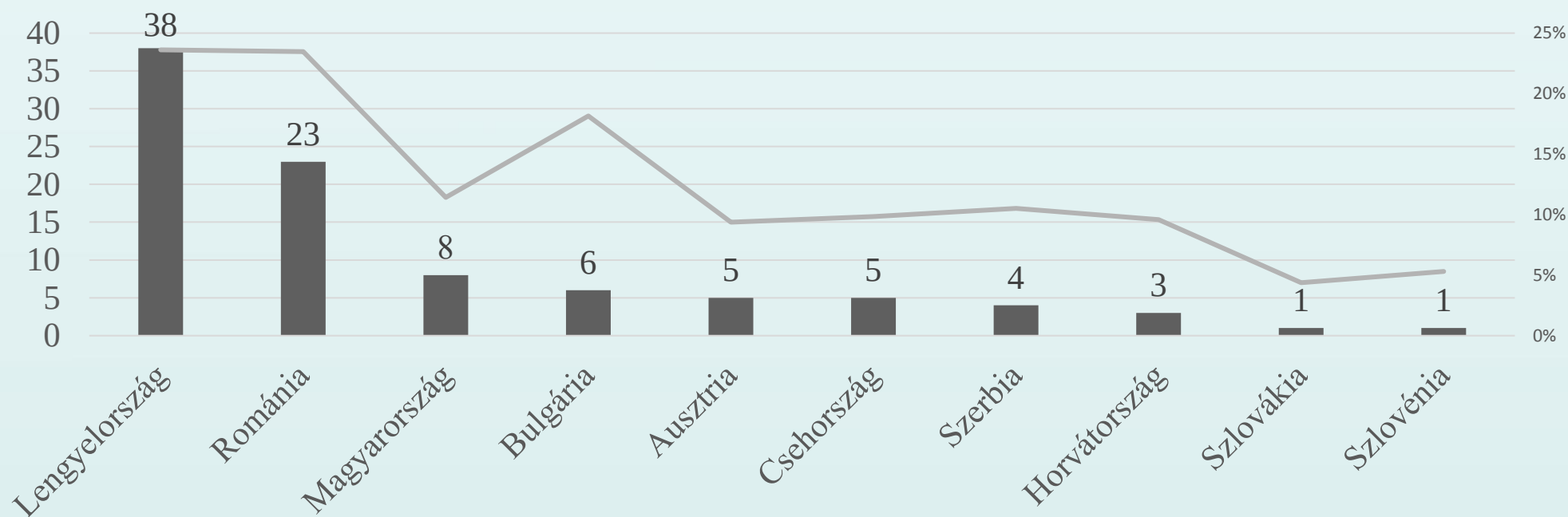
- 1 QS Best Student Cities 2020.
- 2 QS World University Rankings 2020.
- 3 Numbeo Cost of Living Index 2020.
- 4 Numbeo Rent Index 2020.
- 5 Numbeo Groceries Index 2020.
- 6 Numbeo Restaurants Index 2020.
- 7 Numbeo Cost of Living Plus Rent Index 2020.
- 8 Numbeo Local Purchasing Power 2020.
- 9 Numbeo Current Crime Index 2020.
- 10 Numbeo Safety Index 2020.
- 11 Numbeo Pollution Index 2020.
- 12 Numbeo Traffic Index 2020.
- 13 Numbeo Time Index in minutes 2020.
- 14 Numbeo Time Exp. Index 2020.
- 15 Numbeo Inefficiency Index 2020.
- 16 Numbeo CO2 Emission 2020.
- 17 Backpacker Index 2020.
- 18 Post Office Travel Money, Uk 2020.
- 19 European Capitals of Culture 1985-2023.
- 20 UNESCO's Creative Cities Network 2016.

- 21 UNESCO's Creative Cities Network 2019.
- 22 Cultural and Creative Cities Monitor 2017.
- 23 Cultural and Creative Cities Monitor 2017. Creative Vibrancy
- 24 Cultural and Creative Cities Monitor 2017. Creativ Economy
- 25 Cultural and Creative Cities Monitor 2017. Enabling
- Enviroment
- 26 Innovation Cities TM Index 2018.
- 27 Innovation Cities TM Index 2019.
- 28 Smart Cities Monitor 1.0 2007. (Giffinger et al., 2007)
- 29 Smart Cities Monitor 2.0 2013. (Giffinger et al., 2013)
- 30 Smart Cities Monitor 3.0 2014. (Giffinger et al., 2014)
- 31 Smart Cities Monitor 4.0 2015. (Giffinger et al. 2015)
- 32 Report on the Quality of life in European Cities 2020.
- 33 World best cities - Best Cities is the home of Resonance
- Consultancy's exclusive ranking of the world's top urban destinations 2020.
- 34 Economist Safe cities index 2015-2018
- 35 UNESCO World Heritage 2020.
- 36 Global Destination Cities Index 2019.
- 37 European Green City Index 2009.
- 38 NESTA European Digital City Index 2016.
- 39 Lloyd's City Risk Index Europe 2018.
- 40 fDi European Cities and Regions of the Future 2020-21.

Eredmények

1. ábra Regionális központok és ismérveik Kelet-Közép-Európában

■ 100 ezer és 1 millió fő lakossággal rendelkező regionális központok Kelet-Közép-Európában

— Regionális központok lakosságának aránya az ország összlakosságának tükrében (100%= összlakosság; %-ban kifejezve)

Eredmények – regionális központok tekintetében

- A 94 város közül egy random kiválasztott város a vizsgált rangsorok és indexek 11%-ban szerepel.
- Min. 0, max. 90%
- Nincsen olyan város, amelyre minden index, illetve városi rangsor kiterjed.
- Krakkó (90%), majd Wroclav (65%), Brno (60%),
- Graz, Katowice, Poznan, Timisoara (40%);
- Cluj-Napoca, Gdansk, Kosice (35%);
- Linz, Lodz, Maribor, Split (30%),
- Iasi, Novi Sad, Pécs, Plovdiv, Salzburg, Varna (25%);
- Ostrava, Sibiu (20%);
- Brasov, Lublin, Olomouc, Plzen, Rijeka, Szeged, Torun (15%);
- Burgas, Craiova, Debrecen, Győr, Innsbruck, Osijek, Ruse, Szczecin (10%);
- Arad, Baia Mare, Bialystok, Bydgoszcz, Constanta, Gdyna, Klagenfurt, Liberec, Nis, Oradea, Plevén, Ploiesti, Rzeszów (5%) hatékonysággal.
- További 43 város nem szerepelt

2. Ábra A regionális központok hatékonysági rátája a vizsgált indexekben és rangsorokban (db város)

Eredmények KKEU fővárosok tekintetében

- A KKEU fővárosok a vizsgált indexek és rangsorok legalább felében vizsgált területnek számítanak.
- Legmagasabb 75%: Budapest és Prága,
- 70%-ban Bécs
- 65%-ban Ljubjana, Pozsony, Szófia, Varsó és Zágráb

Eredmények – Összefüggésvizsgálat

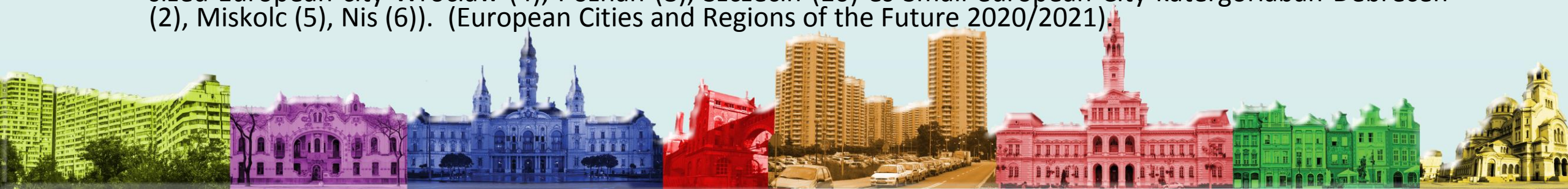
	Nem szerepelnek a Smart Cities (1.0- 4.0) Indexekben	Szerepelnek a Smart Cities (1.0-4.1) Indexekben
Nem szerepelnek a Kulturális és kreatív Városok Monitorban (2017)	88%	12%
Szerepelnek a Kulturális és kreatív Városok Monitorban (2017)	32%	68%

- Erős kapcsolat a 2 indikátor között.
- Volna értelme további kapcsolatokat feltárni.

Következtetések és javaslatok

- rangsorok és indexek kidolgozására (Carrera Portugal, 2019)
- Csáth (2019) is arra bízta a kutatókat, hogy a magyar versenyképesség és az életminőség szintjének méréséhez jobb, pontosabb módszertanokat dolgozzanak ki.
- Tanulmány a kelet-közép-európai régió regionális központjait vizsgáló gazdasági index megalkotásának időszerűségét és szükségességét kívánta igazolni az elvégzett városi index és rangsorelemzések által.
- Lakosság közel 25%-a él KKEU regionális központjaiban.
- Ezen városok funkciókban, illetve területi tökében magas koncentrációt mutatnak és jelentős gazdasági potenciállal rendelkeznek
- Ahhoz hogy minél vonzóbbá váljanak a befektetők számára, javasolt egy új gazdasági index megalkotása.
- Index átfogóbb képet ad és lehetőséget nyit ezen városok számára, hogy hosszú távon felzárkózzanak nyugat-európai társaikhoz
- Több olyan sikertörténet lásson napvilágot KKEU-ban is. Pl: 2021-ben a mérvadó nemzetközi FDI rangsorban a világ top 10 befektetési helyszíne között végeztek (large European city kategóriában Katowice (5), mid-sized European city Wroclaw (4), Poznan (8), Szczecin (10) és Small european City kategóriában Debrecen (2), Miskolc (5), Nis (6)). (European Cities and Regions of the Future 2020/2021).

Összegzés

- Hasonlóan Csomós (2011) és Akande, Cabrala, Gomesa & Casteley, (2019) eredményeihez – KKEU regionális központokat érintő vizsgálatok elsősorban a fővárosokra koncentrálódnak.
- Kiemeltek: Bécs, Budapest és Prága városok, másodsorban Ljubljana, Pozsony, Szófia, Varsó és Zágráb, illetve harmadsorban Belgrád és Bukarest városok.
- A további központok vizsgálata messze elmarad.

Akande, A., Cabrala, P., Gomesa, P., Csteleynb, S. (2019): The Lisbon ranking for smart sustainable cities in Europe. *Sustainable Cities and Society*, Volume 44, (1), 475-487. <https://doi.org/10.1016/j.scs.2018.10.009>

Ann, L. C., Tuan Lonik, K. A., Adam, R. (2020): A Review of Indicators Used for Measuring Competitiveness Among States in Malaysia. *International Journal of Accounting, Finance and Business (IJAFB)*, 5 (28), 58 - 68.

Begg, I. (1999): Cities and competitiveness. *Urban Studies*, 36 (5/6), 795-809.

Besze T. (2009): A területi versenyképesség értelmezési lehetőségei a városrégiókban. *Területi Statisztika*, 6, 585-596.

Botos J. (2000): Versenyképesség elemzés: fogalmi körüljárás, hazai esélyek, Farkas B., Lengyel I. (szerk.): Versenyképesség - regionális versenyképesség. SZTE Gazdaságtudományi Kar Közleményei. JATEPress, Szeged, 218-234.

Carrera Portugal, A. (2019): The role of city rankings in local public policy design: Urban competitiveness and economic press. *Global Media and China*, Vol. 4(2) 162–178. doi: 10.1177/2059436419853892

Cheshire, P. C., Gordon, I. R. (1996): Territorial Competition and the Predictability of Collective (In) Action. *International Journal of Urban and Regional Research*, 3, 383-399.

Cheshire, P., Gordon, I. R. (eds) (1995): *Territorial Competition in an Integrated Europe*. Avebury, Aldershot.

Currid, E. (2006): New York as a global creative hub: A competitive analysis of four theories on World cities. *Economic Development Quarterly*, 20(4), 330–350. <https://doi.org/10.1177/0891242406292708>.

Czikán A. (2006): *Bevezetés a vállalatgazdaságtanba*. AULA, Budapest, 318.

Czikán A., Czákó E. (2009): *Versenyben a világgal*. Akadémia Kiadó, Budapest, 402.

Csáth M. (2019): *A versenyképesség-mérés változásai és új irányai*. Dialóg Campus Kiadó, Budapest

Csáth M., Györpál T., Nagy B., Taksás, B. (2016): *Speciális jelentés az állami versenyképességet javító, vállalkozóbarátabb üzleti környezet kialakításának lehetőségeiről* In Kaiser Tamás (szerk.) A jó állam nagyító alatt: Speciális jelentések A-tólV-ig (az adóbürokráciától a versenyképességig). Dialóg Campus Kiadó, Budapest. 179–205.

Csomós G. (2011): A közép-európai régió nagyvárosainak gazdaságirányító szerepe. *Tér és Társadalom*, 25(3), 129-140. doi: 10.17649/TET.25.3.1872.

Egedy T. (2012): A gazdasági válság hatása a nagyvárosok versenyképességére Magyarországon. *Földrajzi Közlemények*, 136. 4. 420–438.

Enyedi Gy (1998): *Sikerés régiók*. In Tények könyve. Greger-Delacroix, Budapest, pp. 409-411

Enyedi Gy. (1996): *Regionális folyamatok Magyarországon az átmeneti időszakában*. Hülseher Rezső Szociálpolitikai Egyesület, Ember-Munka-területi Rendszerintézet, Budapest

Horváth S. A. (2013): *A magyarországi város-régiók versenyképességének mérése nemzetközi kísérletek alapján*. Lukovics Miklós – Savanya Péter (szerk.) 2013: Új hangsúlyok a területi fejlődésben. JATEPress, Szeged, pp. 99-115.

Krugman, P. (1994): *Competitiveness: A Dangerous Obsession*, Foreign Affairs, Vol. 73, No. 2 (Mar. - Apr., 1994), pp. 28-44. <https://doi.org/10.2307/20045917>

Lampertné Akócsi I. (2013): A humántőke és a versenyképesség regionális összefüggéseinek mérése a visegrádi országokban. Doktori értekezés. Szent István Egyetem Gazdálkodás és Szervezéstudományok Doktori Iskola https://www.szie.hu/file/tti/archivum/Lampertne_ertekezes.pdf (Letöltés ideje: 2020.11.21.)

Lengyel I. (2000): Porter-rombusz: a regionális gazdaságfejlesztési stratégiák alapmodellje. *Tér és Társadalom*, 14. 4. 39-86.

Lengyel I. (2003): *Verseny és területi fejlődés. Térségek versenyképessége Magyarországon*. JATEPress, Szeged

Lengyel I. (2006): A regionális versenyképesség értelmezése és piramismodellje. *Területi statisztika*, 2, 131-147.

Lengyel I. (2012): *Regionális növekedés, fejlődés, területi tőke és versenyképesség*. In: Bajmócy Z. – Lengyel I. – Málovics Gy. (szerk.): Regionális innovációs képesség, versenyképesség és fenntarthatóság. JATEPress, Szeged, 151-174.

Lengyel I. (2016): A kutatás-fejlesztés és a versenyképesség térbeli összefüggései a visegrádi országokban. *Tér és Társadalom*, 30(4). 73-87. DOI:10.17649/TET.30.4.2808

Lengyel I. (2019): *A régiók versenyképességének piramismodellje és alkalmazásai: az eredeti koncepciótól a 22 nyelvre lefordított változatokig*. Szeged, Magyarország : JATEPress ISBN: 9789633154144

Lengyel I., Rechnitzer J. (2000): *A városok versenyképességéről*. In Horváth Gy. – Rechnitzer J. (szerk.): Magyarország területi szerkezete és folyamatai az ezredfordulón. MTA RKK, Pécs, 130-152

Lukovics M. (2007): A lokális térségek versenyképességének elemzése. Doktori értekezés, Szegedi Tudományegyetem Gazdaságtudományi Kar Közgazdaság-tudományi Doktori Iskola http://doktori.bibl.u-szeged.hu/id/eprint/859/1/PhD_Lukovics_disszertacio.pdf (Letöltés ideje: 2020.11.21.)

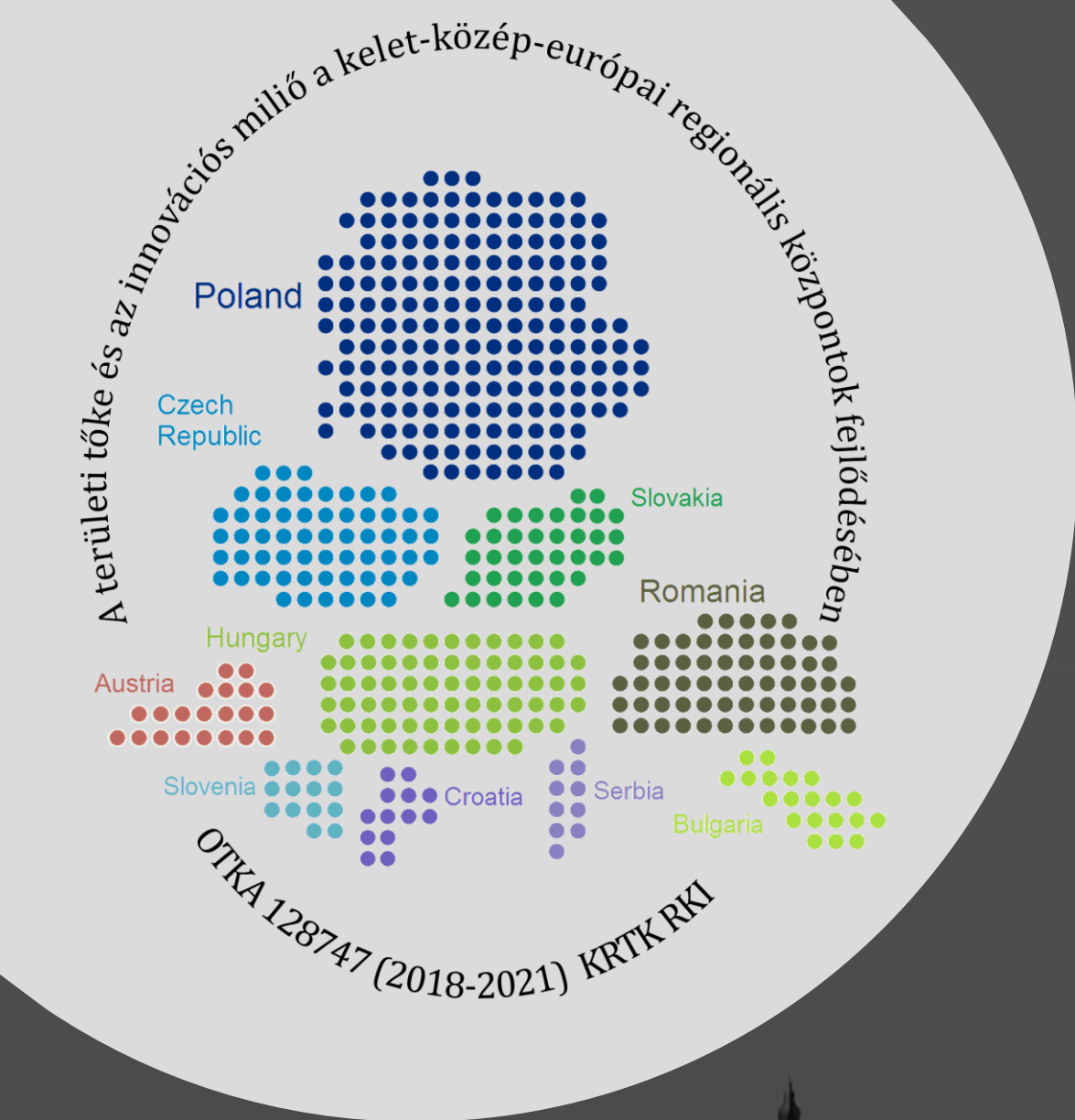
Malecki, E. J. (1997): *Technology and Economic Development: The dynamics of local, regional and national competitiveness*. Longman, Edinburgh

Malecki, E. J. (2004): Joykeing for position: What it Means and Why It Matters to Regional Development Policy When Places Compete. *Regional Studies*, 9, 1101–1120.

Meijering, V., Kristine Kern, K. Tobias, H. (2014): Identifying the methodological characteristics of European green cityrankings. *Ecological Indicators*, 43, 132–142

OECD (1997): *Regional Competitiveness and Skills*. OECD Territorial Development, Paris, 207

Köszönöm a figyelmet!

kezai.petra.kinga@sze.hu

A kutatás a Nemzeti Kutatási Fejlesztési és Innovációs Hivatal Országos Tudományos Kutatási Alap finanszírozta „A területi tőke és innovációs millió szerepe a kelet-közép-európai regionális központok fejlődésében” című GAZD K 128747 számú pályázat keretében.